

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

MANŽELSTVÍ, PARTNERSTVÍ, NESEZDANÉ SOUŽITÍ

© Martin Kornel, 2010

PRAMENY

- LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD (č. 2/1993 Sb.)
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.)
- ZÁKON O RODINĚ (dále „ZR“)
z. č. 94/1963 Sb., ve znění zejména z. č. 91/1998 Sb.
- ZÁKON O REGISTROVANÉM PARTNERSTVÍ (dále „ZRP“)
z. č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, ve znění pozdějších předpisů
- OBČANSKÝ ZÁKONÍK (dále „OZ“)
z. č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- ZÁKON O DANI Z PŘÍJMŮ (dále „ZDP“)
z. č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- TRESTNÍ ŘÁD (dále „TŘ“)
z. č. 141/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- ZÁKON O PÉČI O ZDRAVÍ LIDU
z. č. 20/1966 Sb., ve znění pozdějších předpisů

VZNIK

- Manželství
sňatek (§ 1 a násl. ZR)
- Registrované partnerství
uzavření partnerství (§ 1 - § 4 ZRP)
- Nesezdané soužití
faktický stav

ZÁNIK

- **Manželství**
smrt, prohlášení za mrtvého, rozvod (§§ 22-29 ZR)
- **Registrované partnerství**
smrt, prohlášení za mrtvého, zrušení partnerství
(§§ 14-17 ZRP)
- **Nesezdané soužití**
smrt, prohlášení za mrtvého, faktický stav - zrušení
společné domácnosti

ZASTOUPENÍ

■ Manželství

zákonné:

- manžel zastupuje manžela v běžných záležitostech a jsou zavázáni společně a nerozdílně (§ 21 ZR);
- obvyklou správu majetku v SJM vykonává každý z manželů (§ 145 odst. 2 ZR)

■ Registrované partnerství

zákonné:

partner zastupuje partnera v běžných záležitostech (§ 9 ZRP)

■ Nesezdané soužití

výhradně smluvní:

na základě plné moci (§ 31 a násl. OZ)

MAJETKOVÉ POMĚRY

- **Manželství**
  - zásadně společné jmění manželů (§ 143 - § 148 OZ)
  - ale také podílové spoluvlastnictví nebo výlučné vlastnictví (zejména § 143 a § 143a OZ)
- **Registrované partnerství**
  - výlučné vlastnictví každého z partnerů nebo podílové spoluvlastnictví (§ 137 - § 142 OZ)
- **Nesezdané soužití**
  - výlučné vlastnictví druha a družky nebo podílové spoluvlastnictví (§ 137 - § 142 OZ)

VYZIVOVACÍ POVINNOST ZA TRVÁNÍ VZTAHU

- **Manželství**
vzájemná vyživovací povinnost - zásadně stejná hmotná a kulturní úroveň (§ 91 ZR)
- **Registrované partnerství**
vzájemná vyživovací povinnost - zásadně stejná hmotná a kulturní úroveň (§ 10 ZRP)
- **Nesezdané soužití**
NE

VYZIVOVACÍ POVINNOST PO ZÁNÍKU VZTAHU

■ Manželství

- výživné rozvedeného manžela - přiměřená výživa (§ 92 ZR),
- "sankční výživné" - stejná životní úroveň po tři roky (§ 93 ZR)

■ Registrované partnerství

- výživné bývalého partnera - přiměřená výživa (§ 11 odst. 1 ZRP)
- "sankční výživné" - stejná životní úroveň po tři roky (§ 11 odst. 2 ZRP)

■ Nesezdané soužití

NE

JINÁ VYŽIVOVACÍ POVINNOST

- Manželství
NE
- Registrované partnerství
NE
- Nesezdané soužití
**příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů
neprovdané matce (§ 95 ZR)**

OSVOJENÍ

- **Manželství**
manželé mohou osvojit dítě společně (§ 66 ZR) - prostým i nezrušitelným osvojením
- **Registrované partnerství**
zákaz osvojení dítěte za trvání partnerství (§ 13 odst. 2 ZRP)
- **Nesezdané soužití**
pouze druh nebo družka může osvojit dítě - prostým a výjimečně i nezrušitelným osvojením (§ 74 odst. 2 ZR)

PĚSTOUNSKÁ PÉČE

- **Manželství**
dítě může být svěřeno manželům do společné
pěstounské péče (§ 45a odst. 3 ZR)
- **Registrované partnerství**
dítě může být svěřeno pouze jednomu z partnerů
do pěstounské péče (§ 45a ZR)
- **Nesezdané soužití**
dítě může být svěřeno pouze druhovi nebo družce
do pěstounské péče (§ 45a ZR)

NÁJEMNÍ BYDLENÍ

- **Manželství**
zásadně zákonný společný nájem bytu manžely (§ 703 - § 705 OZ)
- **Registrované partnerství**
smluvní společný nájem bytu (§ 700 - § 702 OZ), za trvání partnerství má partner právo užívat byt, k němuž má druhý partner nájemní právo, pro případ smrti přechází nájem (§ 705a a § 706 odst. 1 OZ)
- **Nesezdané soužití**
smluvní společný nájem bytu (§ 700 - § 702 OZ), v případě smrti druha - přechod nájmu bytu, pokud tvořili společnou domácnost alespoň 3 roky (§ 706 odst. 2 OZ)

DĚDĚNÍ ZE ZÁKONA

- **Manželství**
  1. **dědická skupina (§ 473 OZ) případně**
  2. **dědická skupina (§ 474 OZ)**
- **Registrované partnerství**
  1. **dědická skupina (§ 473 OZ) případně**
  2. **dědická skupina (§ 474 OZ)**
- **Nesezdané soužití**
  2. **dědická skupina (§ 474 OZ - žili-li ve společné domácnosti nejméně rok před smrtí a pečovali o domácnost)**
  3. **dědická skupina (§ 475 OZ), případně nedědí vůbec**

ZVÝHODNĚNÍ PRO DAŇ Z PŘÍJMU FYZ. OS.

- **Manželství**
snížení daně z příjmu poplatníka o částku 24.840,- Kč pokud druhý manžel nemá vlastní příjem vyšší než 38.040,- Kč ročně (§ 35ba ZDFO)
- **Registrované partnerství**
NE
- **Nesezdané soužití**
NE

PRÁVO NA INFORMACE O ZDRAVOTNÍM STAVU

- **Manželství**
ANO (§ 23 odst. 1 zákona o péči o zdraví lidu)
- **Registrované partnerství**
ANO (§ 23 odst. 1 zákona o péči o zdraví lidu)
- **Nesezdané soužití**
ANO (§ 23 odst. 1 zákona o péči o zdraví lidu)
- druh je člen rodiny - ve smyslu článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

MOŽNOST ZVOLIT OBVINĚNÉMU OBHÁJCE

- Manželství
ANO (§ 37 TŘ)
- Registrované partnerství
ANO (§ 37 TŘ)
- Nesezdané soužití
ANO (§ 37 TŘ)

ODVOLÁNÍ VE PROSPĚCH ODSOUZENÉHO

- Manželství
ANO (§ 247 TŘ)
- Registrované partnerství
ANO (§ 247 TŘ)
- Nesezdané soužití
ANO (§ 247 TŘ)

VDOVSKÝ / VDOVECKÝ DŮCHOD

- Manželství
**ANO (§ 49 a § 50 zákona č. 155/1995 Sb.,
o důchodovém pojištění)**
- Registrované partnerství
NE
- Nesezdané soužití
NE

PRÁVO NA OCHRANU OSOBNOSTI

- **Manželství**
po smrti manžela přísluší uplatňování práva na ochranu osobnosti druhému manželovi (§ 15 OZ)
- **Registrované partnerství**
po smrti partnera přísluší uplatňování práva na ochranu osobnosti druhému partnerovi (§ 15 OZ)
- **Nesezdané soužití**
NE